

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egy évre ————— 6 korona — fillér.
 Félévre ————— 3 " —
 Negyedévre ————— 1 " 50 "
 Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
 Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
 A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)
 Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
 Nyilttér sora 40 fillér.
 A lap megjelenik minden szerdán.

A beteg társadalom.

Megdöbbenve tapasztaljuk, hogy a bűnök legkülönbözőbb nemei mind jobban burjánznak. Maga a levegő fertőzött, tele van a gáztettek, szédelgések, bűnök baccillusával. Kóros a mai társadalom, erkölse romlott. A bűnök példái nem hogy visszariasztanak az embereket, ellenkezőleg buzdítják őket.

Ijesztően növekszik a rablógyilkosok, sikkasztók, tolvajok, betörők, csalók tábora. Szaporodik a gazemberek sora, például a legujabbak közül: Keskeméthy, Gerber, Potóvszky gróf s ki tudná őket mind elősorolni? Nines hét, hogy országra szóló szenzációs büntény ne történnék.

Isten a saját képére teremtette az embert. S íme, hány ember porba dobja magát. Örület, vak szenvedély lázas állapotában nem retten vissza a legrémítőbb, a legborzasztóbb büntőtől sem. Nem fél a törvény sujtó kezétől! A pénz utáni mohó, kapzsi vágy érzéketlenné teszi minden jobb, nemesebb felfogás iránt. A mai ember a pénz betege. A pénzvágy legyőzi szívét, lelkiismeretét, a józan ész diktálta emberi kötelességeket. Pénz! Ezzel fekszik le, ezzel ébred, ezzel boldog, nélküle beteg.

Gyenge az ember. Nem tud az átkozott csábitásnak ellenállni, nem

képes megküzdeni vele, önmagának parancsolni. Ha a lelkiismerete dacolni is akar a bűnnel, ha a törvény büntetésének teljes előérzetében is van, mégis a kapzsiság felülkerekedik a becsületérzésen s magával rántja az embert az örvénybe, — melyből ki nem lehet többé jutni, bár a törvény sujtja a bűnöst, a magukról megfélemedzők mégis haladnak föltartóztatlanul a becsstelenség útján, nem félve sem törvénytől, sem Istentől.

Igen gyenge az ember. A pénz, az átkozott pénz csábit. A pénz uralodik a társadalmon, dobál ide-oda, kénye-kedve szerint hány-vet benünket; fölemel, lesujt; rabjául ejt, azután elbocsájt, megmutatja a mennyországot és a pokolba ránt.

Bűneink, a mai társadalom bűnei, szinte gyógyíthatlan betegséggé fajultak, mert az erkölcsiség gyöngülésével a büntőtől, sőt az akasztófától való félelem sem szab gátot a gonosztevőknek.

Mikor változnak a mai viszonyok?

Majd ha a társadalomban mások lesznek a felfogások, majd ha erősebb lesz az erkölcsi érzés, s a pénz hatalma nem lesz oly korlátlan, mint ma.

Fel kell ébrednie mély álmából a társadalomnak és be kell látnia, hogy maga is bűnös. Kell, hogy fel-

virradjon az idealizmus kora, mert csak az ideálisan gondolkozó ember lehet abszolút erkölcsös, csak ideális társadalom lehet boldog.

Nemesíteni kell a népet, ki kell ragadni az elméket a materializmus posványából, meg kell tisztítani a sziveket a realizmus sarától és vissza kell vezetni a lelkeket az eszmény templomának oltáraihoz.

Csak oly nemzet lehet nagy, hatalmas, utólérhetetlen, melyben kevés a bűn. Csak oly társadalom lehet erős, melynek erkölcsi alapja szilárd és megingathatatlan.

A gazdasági munkások segélypénztára.

— Az első esztendő. —

Még csak egy éve, hogy életbe lépett az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségpénztár. Mikor ez az emberbaráti intézmény megkezdte üdvös működését, mindenfelé igaz örömmel fogadták a magyar gazdasági munkásnak — a föld népének — ezt a leghívebb jó barátját.

Az új törvényt csakhamar elnevezték a szegény ember törvényének, mert a józan magyar munkás gyorsan belátta, hogy ezt a törvényt csakis az ő javára alkották és fölismerte azt is, hogy egyedül ennek a törvénynek köszönheti, hogy most már biztosíthatja magát afelől, hogy elöregedésére, munkaképtelensége idejére, nem kell koldusbotot fognia.

TÁRCSA.

Levél a temetőbe.

Régen elköltöztél — a halál csendes birodalmába. Azóta talán már porrá is lettél. Gyönyörű piros-pozsgás orcádból, szőke hosszú-selymes hajadból már nincs egyéb, csak por, — azzá lettél, a mi voltál. Oh, ha ott lehettem volna, a mikor a vigyorgó képű Halál csontos kezeivel lezárta szemeidet, azokat a buzavirágos, gyönyörű szemeket, a melyekkel annyiszor néztél reám hamiskásan, egészen a szívemig.

Késő, késő! Te csak voltál! Az én gyermekkori kis barátom a kivel együtt nőttem fel, együtt tanultam az a-b-c-ét olvasni, együtt irtam a verébfejes betűket, nincs többé! Csak az emléked van még meg, de ezt őrizni fogom, míg csak élek, örökké. Oh, hogy futottunk árkon-bokron keresztül, tarka szárnyú pillangók után. Majd ha belefáradtunk, mentünk a fűzfához, vágunk vesszőjéből, meghajlitottuk szépen karikába — körbe, összekötöttük a két végét jó erősen, házi czernával . . . És mentünk a kertbe, szakítottunk virágot, rózsát, rozsmaringot, székfűt

és rákötöttük a fűzfa-karikára. Te kötötted, én tartottam. Koszoru lett belőle. Oh, hogy néztél a szemembe! Sokszor is mondtam, százszor is mondtam, így lesz ez egyszer. Te kötöd a koszorut, én teszem a fejedre.

Nem így lett. Én kötöttem a koszorut, én tettem a sírodra.

Egy szép nyári alkonyaton együtt jöttünk haza az erdőből. Utoljára ez életben. Ugy volt, hogy másnap bevonulok az egyetemre. Szóltanul jöttünk. Fájt, hogy el kell válnunk. Istenem, nem esoda! Tizennyolez évig együtt lenni mindennap és azután elválni egy egész hosszú évre, mert azt hitük, hogy egy évre válunk el, pedig örökre.

A hogy az országuti Üdvözítő keresztjéhez értünk, megálltam. Megfogtam Pirike kezét. Belenéztem utoljára szeméibe és mondtam:

— Pirikém, holnap! . . . Nagyon sóhajtott.

— Holnap! . . .

— Ne félj, Pirikém, nem feledlek el soha, mert nagyon-nagyon szeretlek!

— Nem hiszem, Gabi! Ha elmegy egyszer a fővárosba, majd akad ott szebb is, jobb is, módosabb is . . . Ezt már szomorúan mondta.

— Voltam én már a fővárosban és hidd el, édes Piri, hozzád hasonlatost eddig a fővárosban sem láttam.

Piri arca lángba borult.

— Oh, dehogy nem!

— Nem bizony! Ha én elvágzem az egyetemem, Piri . . .

Felbeszakított.

— Nem vagyunk mi egymásnak valók, Gabi. Belőled ur lesz, nagy ur, én meg csak szegény paraszt leány vagyok.

— Mit bánom én, ha szeretlek!

— Diákszerelem, szalmatűz. Oh, jól tudom. Reám se gondolsz többé, ha egyszer innen elkerülsz.

Nem feleltem.

Kéz a kézben, szóltanul mentünk haza.

Másnap a kora hajnali órákban kirobogott a kocsis az udvarunkból, hogy el vigyen tőle örökre. Piri már fent volt. Sirtünk, még egyszer megfogadtuk, hogy hűek maradunk egymáshoz és a „vizontlátásra” szavakkal búcsúztunk el. —

*

Többet aztán nem láttam. Szüleim elköltöztek abból a kedves kis faluból. Aki még rokon ott maradt, nemsokára az is

Ez a törvény senkire sem erőszakolja, hogy tagja legyen a segítő-pénztárnak. Kinek-kinek kényére hagyja, hogy beiratkozik-e vagy nem iratkozik be a segítő-pénztárba. A törvényhozás bölcsen járt el, amidőn abból indult ki, hogy akarata ellen senkin sem fog az új törvény segíteni.

A józan magyar munkás saját sorsának maga a kovácsa. Nem szereti a minden áron való gyámkodást. Maga akarja megkülönböztetni a jót a rosztól és most is bebizonyította, hogy szívesen sorakozik az egyedül az ő javára életbeléptetett intézmény védszárnyai alá, mert a saját szemével látja, hogy ez az emberbaráti intézmény az ország legtávolibb vidékein is milyen nagy gondal ápolja és istápolja azokat a gazdasági munkásokat, kik segélyre szorulnak.

A segélypénztár egy évi működése világosan bizonyítja, hogy a föld népét gyakran éri olyan baj, melytől munka képtelenné teszi és gyakran fordulnak elő olyan esetek, melyek a földmives nép családját örökre megfosztják a kenyérkeresettől.

Még csak egy esztendeje, hogy a segélypénztár hasznos működését megkezdte és már eme rövid idő alatt 760 földmives jutott abba a szomorú helyzetbe, hogy jótéményét kénytelen volt igénybe venni. A segélypénztár minden egyes esetben gyorsan gondoskodott a bajba jutott ember gyógykezeléséről és anyagi támogatásáról, hogy betegsége ideje alatt ne legyen kénytelen családjával együtt az irgalomkényéren tengődni.

A beállott baleset 58 földmivelőt megölt. Mind az 58 esetben a család a legnagyobb nyomorban maradt hátra. A segélypénztár központi igazgatósága sürgősen intézte el az özvegyek kérelmét és minden egyes esetben 400—400 koronát szolgáltatott át a nyomorral küzdő családnak.

A beállott baleset a segélypénztár tizenhat tagját, a megejtett orvosi vizsgálat szerint, mindenkorra munkaképtelenné tette. Ezekben az esetekben a központi igazgatóság szintén a legméltányosabban és a legnagyobb gyorsasággal intézkedett és ma már mind a 16 munkaképtelenné vált tag élete fogytáig részese a törvény által előírt anyagi támogatásban.

Ezek a számok világosan beszélnek és

meghalt. Pirit régen elfeledtem, a nagyvárosi élet elfeledtető. Bűnös vagyok benne.

Az erdő, rét, az ósdi templom, az országuti Üdvözítő már csak emlékekben léteztek. Az idő gyors szárnyalása még az emléket is elmosta. Elfeledtem volna mindent, a mi akkor történt; a falu képét, a kedves gyermekkori játszótársakat, — ha egyszer vágyat nem érzek látni a falut, ifjú korom virágait. Ellátogattam.

Köszöntelek édes, kicsi falum, itt vagyok ismét benned. Megdobban a szívem.

Látom a régi temetőt, korhadtt fejfáival, amott az új temetőt díszes bejáratával. Melyiket keressem föl?

A régi földjében annyi kedves halottomra borul a sirhalom. Azujban... Ezt kerestem fel.

Csendesen járkálok az új, díszes sírkövek és a sírok között. Itt-ott egy-egy ismerős nevet pillantok meg a sírkövekbe vésvé. Csendesen lépnek el mellettük. Nem háborgatom, hadd nyugodjanak.

Keresztuttra érek. Merre térjek? Jobbra fordultam.

Többnyire női nevek vannak felírva a fejfákra. Mennyi ösmerős! Az én jó öreg dajkám is már elköltözött ide. Egyszerű a

egyfőlegyig hirdetik ennek az emberbaráti intézménynek szükséges voltát.

Világosan látható ezekből a számokból, hogy a segélypénztár rövid fennállása óta is már sok szerencsétlen embert mentett meg a koldusbottól és számos özvegyet mentett meg a kétségbeeséstől.

Az emberbaráti intézmény üdvös működése bizonyítással az oka annak, hogy a segélypénztár tagjainak száma olyan gyorsan emelkedik. Mert eltekintve attól, hogy a gazdák által kötelezőleg biztosított családok száma mintegy 500,000, a segélypénztárba beiratkozott rendes és rendkívüli tagok száma is már elérte a 13,000-et.

A segélypénztár igazi emberbaráti működése buzdította bizonyítással arra a királyi hercegeket, főrendeket, a képviselőház tagjait, nagybirtokosokat, a különféle kulturális pénzintézeteket, a vármegyéket és községet, hogy olyan nagy számban csoportosuljanak a segélypénztár alapító tagjai sorába. És bizonyítással ez az oka annak is, hogy az év végéig beiratkozott 1000 alapító tag 150,000 koronával gyarapította azt a vagyont, melynek egyedül az a hivatása, hogy a föld népét támogassa, istápolja.

Különös alapítás.

Adalék szövetkezeti rendszerünk történetéhez.

Szövetkezeti rendszerünk közgazdasági életünk rákbaja és szabályozása állami szükségesség. Számos ízben adtunk már kifejezést a szövetkezetekről való nézetünknek azóta néhány szomorú eset igazolta pesszimiztikus nézetünket. A baj elharapódzásáért nagyrésztben a kormány okolható, mely az elfajuló kinövéseket nem kíséri kellő figyelemmel a szövetkezetek alapítását elősegíti és támogatja.

Távolról sem szándékunk maga az elv ellen kikelni, de, fájdalom, a tisztességes szövetkezetek száma sokkal kisebb, semhogy a tisztességteleneket megmenthetnék. Különösen Budapesten a viszonyok a képzelhető legrosszabbak. Alig mulik el hét, anélkül, hogy szövetkezetet „gründolnának.” A keresztény ruhaszövetkezettől kezdve egészen ama krajczár és fillérszövetkezetekig, melyeknek alapítói és igazgatói végleges leszámol-

sírja, nincsen rajta virág, se díszes sírkő, csak egy egyszerű fejfa. Szegény megboldogult dajkám. Hányszor ölelgettél, becézgettél. Hányszor dudogáltál altatót fölöttem a virasztottál ágyammal. Aludj esendesen!

Nem messze a sirtól van egy egyszerű sírdomb, feltűnt azért, mert fölötte hatalmas szomorú füz emelkedik. Nem láthatom a felírást az ágak miatt, melyek a sírkőre borulnak, mintha csak örökké könyekkel áztatnák azt. Szétvonom az ágakat és elötünik az írás.

Balogh Piroska

élt 27 évet.

Megremegtem. Fuldokló zokogással borultam a sirra és karjaimmal görcsösen szoritottam a sírkövet magamhoz.

— Piri, így kell viszontlátnom téged.

... És mentem a füzfához, vágtam vesszőjéből, meghajlitottam szépen karikába — körbe, összekötöttem a két végét jó erősen; szakítottam tulajdon sírodrol virágot, rákötöttem a füzfa karikára és könyeimmel öntözgettem.

Koszoru lett belőle, Piri, a te sirhalmodra.

Aludjál édesen, Piri!

lásait csak a törvényszéki tárgyalás keretében ejtik meg, csupa olyan esetet kell tapasztalnunk, melyben a közönség jóhiszeműségének árát adta meg. És csaknem mindig a „kis ember” az, aki a bőrét viszi vásárra, mindig s mindig a „kis ember”, aki keservesen összekuporgatott garasait melyeket alig mer a kereskedelmi bankba, mint takarékot tenni, ily módon elveszti. És mindig találkoznak újabb áldozatok, a nélkül, hogy a „kis ember” abban az esetben részese lenne, amelyre okvetlenül szükség van.

Ha ma ismét e tárgyról írunk, ezt egy újabb „gründolás” ötletéből tesszük. Mult penteeken újabb szövetkezet alakult, valami újság mert e szövetkezet az ipar terére lépett! Az új „Durable-gázizzófény szövetkezet” működése és működésének befejezésére vonatkozólag semmiféle jóvendölésekbe nem bocsátkozunk, már azért sem, mivel nem vagyunk hivatva a szövetkezet megalakulásának alapjául szolgáló szabadalom jövedelmezhetőségéről bírálót mondani. Nehány, hivatalos forrásból merített tény azonban arra készlet, hogy a közönséget idejekorán figyelmeztessük e szövetkezetre.

Az új szövetkezet alapítója valami Kohl György nevű ur. Élettörténete kiválóan érdekes és éppen ez különös fényt vet az új szövetkezetre: Kohl a mult évben jött Budapestre, miután Bécsben tönkrement, ahol Theumert és Leitenberger börtön szemelte volt ki áldozataival, aminek az illeték alaposan megadták az árát. Budapesten új pénzforrásra lett: Hazslinszky gyógyszerész megvette a szabadalmát, mely az Auer-szabadalom egy módosítása. Kohl megkezdte működését, szabadalom-megsértésért azonban meg lett büntetve. Már most pénz keresésre indult, — nem talált azonban pénzes embert, megkezdte tehát vadászatát a „kis ember”-re. Megalakult a szövetkezet és az alakuló közgyűlésre meghívtak minden vendéglőt és kávést. A gyűlést egy fővárosi ügyvéd elnöklété alatt tartották meg; a meghívottak azonban nem jelentek meg, s így az alapító urak magukra maradtak. És daczára ennek, egyik aláíró mégis azt a kérdést intézte az elnökhöz, vajjon igaz-e, hogy Kohl ur, mint hallotta, már büntetve volt. Az elnök jobb tudomása ellen tagadó választ adott; mert hivatalos okmányok szerint Kohl György az auriich-i, országos törvényszék által egy évi fogházra ítéltett család miatt, mely büntetését 1885. május 23-áig szenvedte el és 1891-ben chemnitz-i törvényszék csalárd bukásért ugyancsak fogházra ítélte, végül Bécsben lett elítélve végjegy megsértéséért.

Már most kérdezzük: szabad-e Kohl Györgynek ily körülmények közt a szövetkezet alapításához annyira szükséges bizalomra igényt tartania? Mint már említettük, eltekintünk a szabadalom jövedelmezőségének kérdésétől s azt a kérdést sem akarjuk fejtegetni, vajjon pör alatt levő szabadalom helyes bázis-e, — bennünket csak az ügy erkölcsi része érdekel. Nem vagyunk hivatva az Auer-társaságot, a mely ellen e „gründolás” irányul, védelmünkbe venni, már azért sem, mert e társaság ellen, bárha egészen más téren, egyik-másik kifogásunk enna, mert több kívánság és panasz hozható fel, melyeket ez a közönségre utalt társaság jogosan kielégíthetne. Ez azonban más fejezet alá tartozik, épen úgy az a kérdés is, miért lett egyáltalán az új szövetkezet alapítva, holott például Hazslinszki

ur egymaga is képes volna, ha a szabadalom kihasználhatóságáról annyira meg van győződve, azt értékesíteni. E sorok czélja csak az, hogy példákkal támogatva kimutassuk, milyen könnyelműen történik nálunk efféle alapítás, amelyekre éppen a legkevesebb tőkével rendelkező „kis ember” bizza garasait és milyen megbocsáthatlan módon használják fel nálunk a közönséget kísérletezésekre oly dolgokban, melyeknek jóságára vagy jövedelmezőségére maguk az alapítók sem saját pénzüket, sem erkölcsi felelősségüket latba vetni nem akarják.

„B. É.”

Hirek.

Vizkereszt. Tegnapelőtt ismét ünnepet ült a r. kath. egyház, Vizkereszt napját. Három királyok ünnepének is nevezik e napot, annak az emlékezetére, midőn a keleti csillag által vezetve három király ajándékokkal kedveskedve felkereste a kisdéd Jézust s leborulva imádtá. A templomokban vízszentelést végeznek e napon, azonkívül szokásos az ajtók fölé az évszámot és G. M. B. (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) betűket felírni a három királyok emlékére. A székesegyházban dr. Kádár Ambrus prépost-kanonok mondotta az ünnepélyes szent misét és *Ekkel* Lajos segédlelkész intézett beszédet a hallgatóság-hoz, *Tóth* József h. plébános házszennteléseket végzett.

Gör. kath. karácsony. Tegnap és ma van a gör. kath. karácsony. Szatmáron *Papp* Lajos plébános, Németiben *Melles* Emil főesperes tartották az istentiszteletet nagyszámú közönség előtt.

Nagyszabású jótékonycélu adomány. *Schönborn Buchheim* Károly grófné, szül. *Dentice di Frasso hercegnő* a munkácsi és beregszászi Fehér Kereszt fiókegyesületek új védnök-helyettese, a karácsonyi ünnepek alkalmából a munkácsi nőegyesület részére 600, a munkácsi fehérkereszt-egyesületi lelencház és a beregszászi Fehér Kereszt egyesületi fiók részére 500—500, a munkácsi közkörház karácsonyi vacsorájára 50, s az árvaház karácsonyfájára 25 koronát adományozott.

Aranylakadalom. Bicszádon f. hó 3-án Rápolti Nagy Imre nyug. törvényszéki bíró és neje Nagy Erzsébet házasságuk 50 ik évfordulója alkalmával kiterjedt szép családi körben aranymenyegzőjüket ünnepelték, mielőtt a legbensőbb áhitattal a sz. gyónás és áldozáshoz járultak. Az ünnepélyes egyházi ténykedés bevégezése után megható volt az öröm és hála könyeit látni nemcsak az aranyos öregek, de a szép számú gyermekek és unokák szemében is.

Megérdemelt jutalomdíj. *Baudisz* Jenő volt árvaszéki h. elnöknek, aki mint köztisztviselő 25 évet töltött lankadatlan szorgalommal a vármegye szolgálatában, kiérdemelve ugy feltebbvalóinak elismerését, mint a közönség nagyrabecsülését és tiszteletét, a minap tartott rendkívüli vármegyei gyűlés 1000 korona tiszteletdíjat szavazott meg.

Gyászhir. *Steiger* Anna urnő, *Steiger* József zilahi vasuti állomási főnök testvere, a napokban életének 72 ik évében Nagykarolyban elhunyt. — *Gribovsky* Pál beregszászi közigazgatási hivatalnok újév napján reggeli 8 1/2 órakor életének 32-ik, boldog házasságának 9-ik évében Beregszászban elhunyt. A közönség osztatlan részvétellel kísérte korai sirjába. — *Tyuskay Papp* Béla, dr. *Papp* Zoltán orsz. képviselő edes atyja a napokban Aranyos-Megyésen elhunyt. — *Jakó* Pál volt szatmári kir. alügyész, nyiregyházi

kir. törvényszéki bíró decz. 29-én életének 38 ik, boldog házasságának 4-ik évében Nyiregyházán elhunyt.

A honvédség köréből. A honvédségnél január 1-től *Steinberger* Elemér, *Pázkán* Sándor, *Kelemen* Béla, dr. *Szöke* József hadnagyokká, *Horváth* Ernő tiszthelyettesé lett kinevezve. — *Szabó* Zoltán, *Makkai* Kálmán, *Bartha* Kálmán, dr. *Kurtz* Sándor, dr. *Öreg* Béla tart. hadnagyok a közös hadseregtől a honvédség kötelékébe helyeztetek át.

Primitia. *Hauptstätter* József főgymn. tanár tegnap tartotta első szent miséjét a nagykárolyi kegyesrendiek templomában. Ünnepi szónok *Lőrincz* Gábor főgymn. tanár volt. — *Cupcea* Péter végzett papnövendék pedig ma tartja primitiáját a nagykárolyi gör. kath. templomban. Ünnepi szónok dr. *Brán* Felicián főesperes.

Eljegyzés. *Békássy* István munkácsi honvédfőhadnagy jegyet váltott dr. *Nuszer* Lajos munkácsi közkörházi főorvos leányával, *Matild* kisasszonnyal.

Tüneményeszerű jelenség. Annak lehet mondanunk *Szozer* Ilonkát. Ő játszott szinpadunkon három este: szombaton, vasárnap és hétfőn. Mindig zsúfolt ház előtt. A közönség a szó szoros értelmében el volt bűvölve általa. Énekelt a kath. kaszinó által rendezett estélyen is. Ezekről lapunk más helyén számolunk be. Itt egy esetet akarunk felemlíteni, mely jó szívről és vallásosságáról tesz bizonyosságot. A szerződés értelmében a tiszta jövedelem felét kellett volna kapnia minden este, ami mintegy 220 forintnak felel meg. Ő a két utóbbi estén megelégedett 150—150 forinttal, a többitől mint mondá: *szent Antal* nevében lemondott a színészek javára. Oly szép nyilatkozat, mely igazán meglepi az embert, mert ilyen manapság nem igen hallható a primadonnai énekes ajkáról. A kisasszony megígérte, hogy nem sokára ismét fel fogja Szatmárt keresni.

Ügyvédi iroda. *Baudisz* Jenő, volt árvaszéki h. elnök, Szatmármegye tb. tiszti főügyésze január 1-től N.-Károlyban ügyvédi irodát nyitott. Az iroda január 15-ig Werbőczy utcza házában van, azontul Dr. *Aron* Sándor orvos urnak a vármegyei székházzal szemben lévő házában.

Hymeu. *Arcz* Albert nagykárolyi betétszerkesztő eljárásbíró a napokban esküdött örök hűséget *Szokolovszky* Lajos árvaszéki nyilvántartó leányának, *Irma* kisasszonynak. —

Dicsérendő áldozatkészség. Aki ezelőtt csak fél évvel látta a szatmári közkörházat, örvendetesen lesz meglepetve, ha meglátja azt ma, mert bár eddig is tisztaság és rend uralkodott benne — most *fényművészet* és *fültöszönyeggel* beterített *padlót* találunk, nem a paradé, hanem a közegészség szempontjából. A mizerábilás lámpaviágítás helyett *villanyos világitás* kíséri a betegek lépteit. E modern berendezés első sorban érdeme azon nemes testületnek, mely Szatmár város képviselőletében semmi áldozattól sem riad vissza, hogy közintézetét a kor igényei szerint berendezze. De érdeme azon önfeláldozó két orvosnak is, kiknek szakértelme, buzgósa a betegek iránti ritka türelme sugallta ezen szükséges javításokat s kik a telefon hálózatot is csak azért állították be, hogy segélyök szükségességéről, bármely időben, mielőbb értesülhessenek. Illő, hogy ezekről a közönség tudomást vegyen és tiszteletét irántok lerója. A közkörházban ápoltak száma 1901-ben 924 beteg volt, 26,748 ápolási nappal.

Uj lap. Ismét egy lap látott tegnap városunkban napvilágot. Itt nyomják, Nagy-Károlyban jelenik meg, szerkesztője *Pozsonyi* Gábor. Irányát az első szám után tisztességesnek ítéljük, ámbar őszintén megmondva, vármegyénk annyira el van már árasztva a hirlapiradalom termékeivel, hogy egy új kiadványnak rendkívüli erőfeszítésbe kerül itt csak annyira amennyire is megvetni a lábát. A mi vármegyénk olvasóközönsége nem olyan nagy, hogy oly sok hirlapot megbirjon, természetesen a régi előfizetők megszokott lapjuktól egy új tünemény kedvéért nem igen fognak elállani. Egyébiránt, ha törekvései erkölcsi alapon nyugszanak, mint ahogy az első számból ítéljük, szerencsét kívánunk a szerkesztőségnek, mert a sok, társadalmat bomlasztó irka-firkákkal szemben nagyon is szükséges tisztogatni a levegőt. —

Jogászok táncestélye. A Szatmáron és vidékén működő jogász-ifjuság a Vigadó összes helyiségeiben folyó hó 18-án táncestélyt rendez, mely a ffarsangi táncmulatságok között előreláthatólag a legsikerültebb lesz. A rendezőség rendkívül izléses táncrendekről gondoskodott. A Vigadó öreg terméi a táncestély alkalmával pompásan fel lesznek díszítve. A 47 tagból álló rendezőség mindent elkövet az estély sikere érdekében. Mint értesülünk, vidékről is igen sokan készülnek e mulatságra.

A katolikus kaszinó és irodalmi kör a Cecil-egylet hangversenytermében január 6-án esti 6 órakor felolvasó estét tartott, a melynek a különben is vonzó műsoron kívül különösebb fényt kölcsönzött azon körülmény, hogy *Szozer Ilonka* kisasszony, az országszerte ünnepelet enekművésznő itteni színi szereplése alkalmából lekötötelező szívességgel közreműködött. A hangversenyterem zsufolásig megtelt. Voltak, a kik a színházban szerzett páratlan élvezet után a hangversenyi podiumon is óhajtották hallani a rendkívül bájos hangú és megjelenésű művésznőt; sokan pedig, a kik a színházban nem hallhatták, itt szereztek kárpótlást. Megjelentek a műsoron *Hehelein* Károly prépost-kanonok, a kath. kaszinó elnöke, *Pemp* Anta kanonok, *Galba* Lajos törvényszéki elnök, s városunk intelligenciájának javarésze. *Szozer* kisasszony egy francia dalt s egy magyar szövegű angol darabot énekelt, s zongorán kísérte önmagát. Elragadóan bájos modsztt fellépése, nagy terjedelmű, de művészettel mérsékelt, édes csengésű hangja, a mint *Istenadta* kristálygyöngyök pergése, valósággal extasisba hozta a közönséget. Igaz lelkesedéssel, valóságos szeretettel, s nagy gyönyörűséggel tapsolt neki mindenki. A kath. kaszinó ugy az estélyen, mint a színházban díszes csokorral rótta le némi részben háláját a nagy művésznő lebilincselő figyelméért, hogy fáradságos körutja ezernyi izgalmai között városunk egyik népszerű intézményét gyönyörködtető művészetével szerencséseltette. Színház után a művésznő tiszteletreméltó édesanyjával, s *Rudnyánszky* Gyula fővárosi hirlapíróval és költővel visszatért a kath. kaszinóba, hol a társas szórakozásra egybegyűlt közönség lelkes óvációval fogadta a vallásosságáról s jószívről általánosan ismert és tisztelt művésznőt. Itt dr. *Irinyi* Tamás, a kaszinó alelnöke őszinte meleg szavakkal üdvözölte a művésznőt, megköszönve a kaszinónak hozott áldozatot, dr. *Fodor* Gyula a művésznő édes anyját, *Rudnyánszky* Gyula Hehelein Károly kanonokot, a kaszinó elnökét, *Ratkovszky* Pál Rudnyánszkyt köszöntötte fel. A meghívón jelzett műsor egyéb számai szintén sok élvezetet s tanulságot szereztek a megjelenteknek. *Bodnár* Gáspár temperamentumos szabad előadása a hirlapírás elfajulása, világfájdalom tettetése s az ebből fakadó költészet hamissága ellen nagy hatást keltett és sűrű tapsokra ragadta a közönséget a kemény, de tagadhatlan igazságok dacára, a melyeket az újságolvasó közönségre nagyon tanulságos előadás tartalmazott. *Lukács* László Mátyás, képzőintézeti zenetanár *Mondik* Endre zongorakísérete mellett most mutatta be magát először a nagy közönségnek szép zenei tehetsége egy sajátos ágában, a fuvolajátékban s valóban mondhatjuk nagy gyönyörűséget szerzett a jelenvoltaknak, a kik ujrázással s élénk tapsal fejezték ki óhajukat, hogy többször láthassák őt tribünön. Végül *Mondik* Endre és *Ekkel* Lajos, *Méder* Mihály szabatos és kitűnő zongorakíséretében Raff-tól a Rózsa című remek duettet énekelték, lelkes ujrázás után a „Barátság” című dalt Mozarttól. *Mondik* ismert kedves lyrai tenorja s *Ekkel* tömör baritonja rendkívül kellemes összhangban nyújtottak méltó befejezést a páratlanul sikerült koncerthez.

A „Szatmár vármegyei Tanári Kör” gyűlése f. hó 5-en d. e. 10 órakor kir. kath. főgymn. tanácstermében a nagybányai főgym.-ot képviselő tanárok, a helybeli kir. kath. főgymn. és tanítóképző tanárok nagy érdeklődése mellett folyt le **Ratkovszky Pál** főgym. igazgató elnöke alatt. Az elnöki előterjesztések után **Németh József** nagybányai tanár tartott nagy történelmi tudást dokumentáló áttekintést a történelem tanításáról Magyarországon, majd méltatta az új tanterv előnyeit s kifejtette, hogy annak keretében miként lehet a nemzeti történelem iránti szeretetet és a hazafias lelkesedést legjobban felkelteni az ifjúságban. A felolvasás élénk eszmecsereket keltett, melynek resultatumaként állt elő a tanári kar egyértelmű véleménye: a magyar történelem tanítása a jelenlegi tanterv alapján úgy eszközölhető sikerrel, ha minden kort annak a nemzetnek történelmével vezetünk be, amelyik termelte a kort jellemző fontosabb eszméket, vagy előidézte a nagyobb szabású mozgalmakat, ezeket aztán vonatkozásba hozzuk hazánkkal, vizsgáljuk minő arányokat öltöttek, illetőleg minő hatást keltettek a magyar földön s csak ezután tárgyaljuk a többi nemzetek történelmét. A jövő gyűlést május 18-ára tűzte ki a kör és helyéül Nagy-Bányát jelölte meg. A gyűlés után társas ebéd volt a kath. kaszinóban, amely alatt **Ratkovszky** igazgató, **Lukács György**, **Németh**, **Kurtz**, **Kereskedő** tanárok és a jeles költő, **Rudnyánszki Gyula** által elmondott szellemes tosztok emelték a hangulat élétségét.

Az új szülőigazgató **Krémer Sándor** lesz ki városunk közönsége előtt nem ismeretlen. A szülőügyi bizottság öt hozza a közgyűlésnek javaslatba.

Változás a kath. sajtóban. A győri „Dunántúli Hírlap” című, hetenkint háromszor megjelenő jeles katolikus hetilap szerkesztésében január 1-vel változás állott be, amennyiben eddigi buzgó szerkesztője, **Árvay Sándor** lekipásztori elfoglaltsága miatt megvált a laptól s helyét **Giesswein Sándor** dr. kanonok, a kiváló tudós és szociológus foglalta el, ki a lap legutóbbi számában pompás programot ad jövőendő működéséről. A lap főmunkatársa **Óveges Kálmán**.

Házszentelési végez a plébánia Vizkereszt ünnepének október 1-jén mindazon kath. családoknál, ahova meghívják. A múlt évben felújított szép ker. szokás iránt mind nagyobb hullámokat ver a lelkesedés; valóban épületes látni az egész család együttérző buzgóságát a szent ténykedés s a közösen végzett ima alatt. Isten áldása maradjon mindazon házban, melyet Jézus-Mária-József oltalmába ajánlanak.

Kilátásba helyezett subventió. Városunk orsz. képviselője tudomására hozta a szülőügyi bizottság elnökének, hogy szintársulatunknak évi 2500—3000 forint subventió van kilátásba helyezve. Biz ez nagyon ránk fér, mert a szatmári közönség nem olyan nagy, se nem olyan pénzes, hogy egy jó szintársulatnak a megélhetést képes legyen biztosítani.

Meghívó. A Szatmár és Vidéki Jogász Ifjúság által Szatmáron a „Vigadó” termében e hó 18-án a szatmári jóteknony nőegyesület javára rendezendő zártkörű jogász táncszertélyre. Kezdeté este fél kilencz órakor. Belépti díj: személyjegy 3 k., családjegy 7 k. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. **Rendezőség:** Dr. **Böszörményi** Emil elnök, ifj. Dr. **Vetsek Ede** és **Csics Lajos** alelnökök, Dr. **Hadady Lajos**, **Koós György** és **Boitner Károly** jegyzők, Dr. **Joanovits Ernő** pénztáros Dr. **Antal László** ellenőr. **Bagossy László**, **Bartha Kálmán**, Dr. **Benedek József**, Dr. **Domán János**, **Dobosy Endre**, **Demkő Sándor**, **Elbel Béla**, **Fekete Sándor**, **Ferenczy Ágost**, **Fé-**

sős Endre, **Filep Gyula**, **Galgóczy József**, Dr. **Gozner Elek**, **Havas Miklós**, Dr. **Horváth Benő** **Husovszky László**, **Komáromy Zoltán**, **Kótai Károly**, Dr. **Lénárd István**, Dr. **Nagy Sándor**, **Nagy Gábor**, Dr. **Némethy József**, **Pázkán Sándor**, Dr. **Piskóti Ferencz**, **Poszevek Zoltán**, **Rácz Endre**, **Schneller Károly**, **Sternberg Zoltán**, Dr. **N. Szabó Albert**, Dr. **Szepesy Károly**, **Szűcs Lajos**, Dr. **Szűcs Sándor**, Dr. **Torday Sándor**, **Keresteny Jenő**, **Weisz Sándor**.

A Károlyi-ház kezd hirhedtté lenni. Már nemcsak az intelligens városiaknak, de a vidékieknek is borsózik a hátuk arra a gondolatra, hogy átlépjék a küszöbét. Hajdan pedig igen jónévű vendéglő volt, a megyei dszentri találkozót adott ott egymásnak, most azonban egy idő óta lefele jár a renumé, úgy látszik, mintha többnyire csak azok keressék fel, akik pofozkodni, vagy felpofoztatni kívánnak. Alig pár hete volt egy grandpofozás, melyet pár nap múlva két pisztolylövés követett, már ismét újabb szép kis affér történtéről értesítenek bennünket. Péntek este is vig czimborák üldögéltek az asztalok körül, gyönyörködve valami hölgyzenekar épen nem saloniás produktójában, mely oly lelkesítőleg hatott a sorok között, hogy hatalmas csitt-csatt lett reá a felvillanyozott tenyerekből kitörő felelet. — Jó étvágyat az ilyen mulatsághoz, a kötelessége volna a vendéglősnek figyelmeztetni az ilyen harezias szellemű ifjakat, hogy kíméljék meg helyiségeit a botrányoktól, ha nem akarja, hogy vendéglője teljesen elveszítse hírnevét.

Kinek van kihányó pénze? Akinek van, vezettesse be lakásába a villanyvilágítást, keskedünk róla, hogy meg fog vakulni mellette rövid idő múlva, ha gyakrabban kísérletet tesz, hogy írjon vagy olvasson a nyomorúságos drága fény mellett. Egy viaszgyertya, vagy egy pislogó méceses ad olyan világosságot, mint a tizenhat gyertyaláng erejének csufolt villanylámpás. Nagyon kérjük a villanyvilágítási bizottság elnökét, vessen már véget ennek a dolognak, hiszen csak nem arra van szánva, hogy busás fizetés mellett maczerálják vele a fogyasztó közönséget.

Politikai lap kaucező nélkül. **Wechsler Gyula** Nagy-Károlyban pár héttel a képviselőválasztások előtt „Szatmármegyei Politikai Hírlap” cím alatt politikai színezetű hetilapot indított meg. Tudvalevőleg a politikai lapokért 10 ezer korona kautiót kell a törvény értelmében letenni. Értesülésünk szerint ez a **Wechsler** ur lapjának ez nincs meg. Felhívjuk a kir. ügyész figyelmét, mert az ellenőrzés az ő hatáskörébe tartozik.

Fokról-fokra. Egy főúri család fiatal ivadékanak szomorú sorsáról beszélnek, kivált az ismerősök. **Jekkefalussy László** a fiatal ember, akinek családja az országban még most is előkelő szerepet játszik. A nagy család gyermeke fényes jövőnek nézett elébe, de már kora ifjúságában rossz utra terelték hajlamai. Iskoláit nagynehezen bevégezte, de felsőbb tanulmányait nem folytatta. Fokról-fokra súlyodt az elzúllás posványába, ezeltől két évvel esendörnek csapott fel, de onnan is elbocsátották fegyelmi uton. Iszákos lett az egykor fess gavallér, mignem teljesen elzúllott. Legutóbb Krompachon kocsisnak szegődött el egy vendéglőbe s épen karácsony előestéjén az istállóban fejezte be életét. Berugott s a nagyhidegben megfagyott. A minap boncizolták fel a sokat hányatott ember holttestét s Krompachon temették el.

A kath. kaszinó által rendezett estélyen belépő jegyekből és felülfizetésekkel összesen 124 korona 80 fillér gyűlt be. Felülfizettek: **Hehelein Károly** kanonok 9 kor. 60 fill., **Pemp Antal** kanonok 9 kor. 60 fill., **Korányi Jánosné** urnő 1 kor., **Gyene Károly** 1 kor., **Bölynyi László** 1 kor. 20 fill., Dr. **Irinyi Tamás**, **Ekkel Lajos** és **Ekker János** 60—60 fill., **Nuszer Dezső**

40 fill. **Bagossy Bertalan** és **Haller Ottóné** 20—20 fill.

Legényegyleti bál. A kath. legényegylet minden farsangon szokott egy kedélyes és szépen sikerült táncmulatságot rendezni. Nem marad el ez idén sem. E hó 19-re van tervezve s az előjelekből ítélhető, hogy nem fog hátramaradni fényes elődei mellett.

Kisiklott mozdony. Szombaton a Csap és Eszény közt közlekedő egyik tehervonat mozdonya Eszény állomáson kisiklott. A kisiklás oka megállapítható nem volt. A gépszemélyzetnek semmi baja sem történt, azonban az összes személyvonatok e napon csak átszállással közlekedhettek.

Pisztolypárbaj. **Havas Miklós** és **Weisz Sándor** ügyvédjelöltek vasárnap délután pisztolypárbajt vívtak. Vendégül incidens adott rá okot. A felek nem sérültek meg.

A szimórváraljai rom. kath. fiu- és leányiskolák növendékei 1901. december hó 29-én a szegény tanulók felruházása javára a nagy vendéglő dis termében gyermek színielőadást rendeztek. Előadásra három rövid darab került, u. m. **Muray Károly**: A két befőttes üveg” vigjátéka, **Muray Károly**: „A kis libapásztor” színműve, s végre **Galantaitól**: „Karácsonyest” című ünnepi játék. Magáról az előadásról csak dicsérőleg szólhatunk, a szereplők mindnyájan derekasan megállták helyüket. Bátor fellépésekkel, ügyes, természetes mozdulataikkal és kedves előadásaikkal egészen lebilincseltek a hallgatóság figyelmét. A nagy számmal összegyűlt közönség valóságos tapsviharral jutalmazta a kis szereplőket, s nem egy szülő szemében láttuk csillogni az öröm s talán a meghatottság könyeit. A szereplők közül különösen a következők részesültek a közönség osztatlan elismerésében: **Stuller Erzsike**, **Halász Béla**, **Foltinek Margitka** és **Szakács Gyula**. Összintén gratulálunk a szép sikerhez az előadás rendezőinek: **Dittrich Ilona** tanítónőnek és **Halász József** tanítónak, kik nagy munkával s fáradságot nem ismerő kitartással gyakoroltatták be a gyermekeket szerepeikre. A köszönet és hála szava, mely a szegény gyermekek ajkáról elhangzik, lesz legszébb jutalma önzetlen fáradozásaiknak. Anyagi tekintetben is sikerültnek mondható, az előadás tiszta jövedelme 84 K. 24 f. A jegyet megváltotta 2 K.-val özv. **Nagy Sándorné**. Felülfizettek 1 K. 60 f.-t: **Frank József** főesperes, **Ember Elemér** dr., **Koller Béla**, ifj. **Papolezy Béla**. 1 K. 20 f.-t: **Székely Sándor** **Foltinek Ferencz**, **Venglerosek István**, **Koválik József**, **Baum Károly**, **Tóth Károly**, **Reiter Paula**, **Korbuly Gyula**. 1 K.-t **Bodoy Mihály**. 80 fillért: özv. **Bartók Antalné**, **Nagy Bertalan**, **Lugossy István**, **Vinkler István**. 60 fillért: özv. **Jaczkovics Gáborné**, özv. **Bárany Lászlóné**, **Ember Ignác**, özv. **Sárga Sándorné**, **Boér Károly**, **Bárany Béla**, **Munkhart Gyula**, **Stecz Sándor**, **Oláh Ferencz**, **Fényes Antal**, **Fodor József**, **Gadó Béla**, **Barbul N.** 40 fillért: **Jabak Károlyné**, **Gergely László**, **Tolenszky János**, **Stauder János**, és **Maikrab István**. Többben 20 és 10 fillért fizettek felül.

Életmentés. Kis-Berezna község határában folyó **Ubyla** az utóbbi időben beállott esőzések folytán megáradván, medréből kilépve, a szántóföldeken folyik végig. A múlt nap **Rendulics Miklós** horváthországi illetőségű, **Baretics György** kincstári vállalkozó szolgálatában álló kocsis, **Zauszinánál Kis-Bereznáról** jövet — a megáradt folyón akart áthajtani. A folyón hid nem lévén, — szekerevel a víz közepére érve, annak árja szekereit lovastul együtt elsodorta. Később a szekér kétfelé vált s a víz annak első részét a lovakkal együtt az iszapos partra vetette, s a szekér hátsó része a két birtával és a kocsisal együtt feltartóztatlanul rohant lefelé az **Ubylának** az **Ung** folyóba való torkolásához. A kocsis segélykiáltásaira a közelben lakó **Spon-ták Mihály** kir. erdővéd és **Kenyhercz Gábor** ungvölgyi vasuti váltóőr siettek a kétségbeesett ember megmentésére. Sponták ment előre; körülbelül 200 lépésnyire, mellig érő vízben érte

el a lábaival a bérfa közzé szorult szerencsétlen kocsist, akinek kiszabadítása iránti törekvése majdnem az ő halálát is okozta, a mennyiben, midőn a kocsist megragadta, az *Spontákot* beljebb rántotta s már-már talajt vesztett. Egy-két pillanat, s mindkétten halálukat lelik a fagyos vízben. Végre megjött a második segítő: *Kenyhercz* s a *Sponták* felé nyújtott rud segítségével mindkettőt kiragadta az embermagasságot majdnem felülhaladó vízből. Innét aztán *Sponták* és *Kenyhercz* száraz helyre vitték a már elalélt kocsist, be a kisbereznai állomásra, ahol sikerült is őt feléleszteni. A kocsisnak, aki kilométernyi utat tett a vízben, semmi baja, de *Sponták* erős hülést kapott, s most ágyban fekvő beteg. A derék életmentők — a közönség elismerésén kívül bizonyára megérdemlik a felsőbb helyről jövő elismerést is.

Karácsonyi színjáték. Rendkívül kedves ünnepély folyt le a múlt vasárnap a *Czezil* egyesület dísztermében. A kath. legényegylet adta elő karácsonyi színjátékát, amely könnyekig meghatotta a nagytermet megtöltött közönséget. A szereplők: *Papp Gizella, Zsálik Anna, Hukk Juliska, Váczy Mihály, Hronyecz Irén* és *Komka Margitka* voltak, akik mind nagy rutinnal játszottak és meglepő izléssel alakították. Az est sikeréért a szereplőkön kívül elismerés illeti *Ekkel Lajos* segédlelkészét, aki fáradhatatlan buzgalmat fejtett ki a rendezés és betanításban és *Tóth Józsefet*, aki írta a poetikus darabot.

Színházi műsor. *Szerdán*, jan. 8-án „*Himfy dalai*. Történelmi vígjáték 4 felvb. *Irta Berezik Árpád*. — *Csütörtökön*, jan 9-én „*Náni a gologováci szép sváb leány*” *Folinusz Aurél* kitűnő népszínműve. Ezen előadás *H. Lévy Bertá jutalomjátéka* is lesz — *Pénteken*, január 10-én zónaelőadásul (félhelyárakkal) „*Cigány báró*”. operette 3 felvb. *Irta Strausz. Szaffi szerepét ezuttal Réthy Lina játssza*. — *Szombaton*, január 11-én „*Tiszturak a zárdában*”. Vig operete 3 felvb. *Irta L. Varney*. — *Vasárnap*, január 12-én „*Viola, az alföldi haramia*”. Népszínmű. Eötvös József a „*Falu jegyzője*” című elbeszélése után írta *Szigligeti Ede*. — *Hétfőn*, január 13-án zónaelőadás, félhelyárakkal „*Télen*” *Énekes* népszínmű 3 felvb. ifj. *Bokor József*.

Karzatjegyek a jogásztáncszéltélyre Páskuj Imre üzletében 2 koronáért már most kaphatók. A karzatjegyek a terembe való belépésre nem jogosítanak. Ugy értesülünk, hogy a karzatjegyek egy része már elfogyott, miért is ajánlatos azokat minél előbb megváltani.

Vakmerő játék. Huszákon a hó 2-án megrendülő szerencsétlenség történt. *Czihovics György* ottani lakos leányát a saját öccsére egy másik könnyelmű suhanczal félig komoly, félig ingerkedő magaviselettel atyjuknak töltött fegyverével a szobában keresztül lölte. A sörét a szegény leánynak bal kezén és bal oldalán a szív alatt hatolt a testébe, úgy, hogy életben maradásához kevés a remény. A szülők a szerencsétlenség idején távol voltak hazulról, de különben is saját hanyagságuk következménye az egész baj, töltött fegyvert minek hagynak otthon. A vizsgálat folyamatban van.

Az új vészharang az új vígadó tornyain van elhelyezve, szombaton este próbálták ki, s megfelelőnek bizonyult.

Öngyilkosság. *Dulhoss Gusztáv* békési születésű 32 éves színlaposztó vasárnap délelőtt 11 órakor a színpadon, midőn épen javában folyt a próba, forgó pisztolyal mellbe lötte magát. Tettének oka nyomoruságos helyzete miatti elkeseredés volt. Nem halt még meg, de életbenmaradásához kevés a remény.

Régi pénzek. *Pajzos Imre* avasujvárosi lakos 1270 darab régi ezüst pénzt talált egy fazékban elásva az avasujvárosi Piac-hegyen. A leletet beszállították a vármegyéhez.

A népkönyhának ujabban adakoztak: *László Zoltán* 4.-K. *Csaba Pál*, *Havas Miklós*, *Mayer Miska* 3—3 K. *Özv. Róth Lajosné*, *Juhn Józsefné*, *Groák Dezső*, *Friedmann Hné-Miskolcz*, *Scheiber Ferenczné*, *Scheiber Miklós* 2.—2. K. *Fekete Dezső* 1—20. K. *Roóz Anna*, *Özv. Róth Józsefné*, *Hirsch Miklós*, *László Ernő*, *Walkovits Aurél*, *Errenreich Lipót*, *Deuch Viktor*, *Reiter Lajos*, *N. N. Medgyesi Pista* és *Laczi, Reiter Adolf*, *N. N. Dominusz Simonné*, *Bárány Tekla*, 1.—1. K. *Dr. Benedek József* 2. K. *Junksz Árpádné* 60 fillért.

A gazdatiszti czimek igazolása. A gazdatiszti törvény értelmében a jószágigazgató, jószágfelügyelő, gazdasági ellenőr, tisztartó vagy kasznár címét csak okleveles gazdatiszt használhatja. Átmenetileg megengedi a törvény azt, hogy azok, akik e czimek valamelyikét 1900. január 1-e előtt már tényleg használták, azt továbbra is viselhesék. A törvény végrehajtására vonatkozó rendeletben az elsőfoku hatóságok fölhatalmazást kaptak arra, hogy 1900. december 1-ig a cím használatának jogosultságát határozatlanul megállapíthassák. A most említett határidőig sok gazdatiszt igazolta azt, hogy már 1900. január 1-e előtt az illető gazdatiszti címet használta, de sokan elmulasztották a határidőt. Darányi földmívelésügyi miniszter, mint értesülünk, meggyőződést szerezvén arról, hogy ezt a határidőt méltánylást érdemlő okok miatt nem tarthatta meg, értesítette a törvényhatóságokat, hogy a gazdatiszti czimek igazolására vonatkozó kérvények beadására a határidőt 1902. május 1-éig meghosszabította. Azok tehát, akik a felsorolt czimek igazolását óhajtják s bizonyítani tudják, hogy az illető címet 1900. jan. elseje előtt használták, most már május hó elsejéig beadhatják a főszoigabiroi hivatalban folyamodványukat.

A munkások bérfizetési napja. A munkások bérfizetési ideje ügyében Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a következő leiratot intézte az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez. A munkások nem egy helyen panaszkodnak amiatt, hogy az egyes birtokok az egész hátra felfogadott napszámokat nem a hét végén, szombaton este fizetik ki, hanem vasárnap délelőtt. A napszámoknak — mondják a panaszok — ily körülmények között vasárnap délelőtt jelentkezniök kell a munkaadónál, ami, ha a birtokok nem lakik a községben, a munkásokra nézve fáradsággal és idővesztéssel jár; ha pedig a kifizetés vasárnapon a községben történik, attól eltekintve, hogy így is meg van zavarva a munkás pihenő napja, az összecsoportosulás rendszerint korezmázásra vezet. Mindettől eltekintve, a munkások azért is hátrányosnak tartják a vasárnapi fizetést, mert ha vasárnap a késő délelőti órákban kapják meg a fizetésüket, nemcsak annak lehetőségétől fosztatnak meg, hogy az istentiszteletre elmehessenek, hanem attól is, hogy szükségleteiket beszerezhessek, miután az iparos és kereskedő üzletek vasárnap délután zárva vannak. A munkások részéről felhozott ezen okok feladatommá teszik, hogy a hetibér fizetés ügyével foglalkozzam; mielőtt azonban a kérdésben bármily irányban állást foglalnék, tisztelettel felkérem a t. egyesületet, sziveskedjék a kérdésben nagybecsű véleményét velem mielőtt tudatni Kelt stb. Darányi Ignác s. k.

S z i n h á z .

Egy külföldi diadalutjáról visszatért nagy művésznő lépett föl szombaton színpadunkon. Már napokkal előbb minden jegy elkelt. A színház, az orchestrum, a karzat teljesen megtelt érdeklődő s nagyrészt műértő közönséggel. Tapsvihar és csokrok fogadták a kisasszonyt mindjárt megjelenése-

kor. S a fiatal művésznő ettől a perctől kezdve meghódította, magával ragadta a közönséget. Színházunkban még ilyen fényes sikert nem aratott művésznő, *miss Halton* sem.

Szojer Ilonkának kétségkívül szép sugár növése, bájos üde arca és izléses, gyönyörű toilettjei vannak, de az ő sikerei nem külső sikerek és nem külsőségek által eszközöltek. Játékában és hangjában van a varázserő. Fölfogásának eredetisége, alakításának distinguált volta megkapó igazsággal, játékában az élet lüktetése, színe, melege párosulva az utánozhatatlan kellemmel és tüneményeszerű hangjának tiszta csengése, erőteljessége, majd behizelgő hajlékonysága, rendkívüli technikája emelik őt oly magaslatra, melyen felül ma egy magyar művésznő sem áll. Szinte szerette volna az ember megrögzíteni énekét, hogy mindig azt hallja színpadunk falai között. New-York szépeiben ő volt *Violet Gray*. A közönség minden énekét háromszor négyszer megismételtette. A „*Staccato*” polka betétet, melyben művészte ugyszólván leg-tökéletesebben emelkedik érvényre, a közönség visszafojtott lélekzettel hallgatta, de aztán annak végén már nem is tapsvihar, hanem tüntetés volt. Színészeink dicéretreméltó ambícióval törekedtek megfelelő keretet alkotni *Szojer* művészetének. Különösen ki kell emelnünk *Györét*, az élénk *Szalait*, *Miklósit*, *Csákit* és *Ráthonyit*.

Vasárnap a „*Böregér*” coloratur szerepében keltett rendkívüli hatást *Szojer Ilonka*. *Rosalindát* bájosabban, nagyobb művészi tökéletességgel még nem hallottuk énekelni színpadunkon. És ez a művészet legfényesebben csillogott a II. felvonás hatalmas magyar műdalában, melynek nehézségeit játszi könnyedséggel küzdötte le. *Trillái*, futamai tisztán csengtek, mint az ezüst, pianói olvadékonyak, crescendói kifejezők és elragadók voltak. Volt is taps elég s nem volt száma a kihívásoknak, alig győzték nyitogatni a vasajtót. És a művésznő halából ismét elzengte a tegnapi „*Staccato*” polkát, melylyel itteni szereplése alatt a legnagyobb sikerét érte el. Annál bosszantóbb volt a mieink gondatlan játéka s különösen a karnak foggyatékos éneke. Ugy látszik, hogy ők is a néző és hallgató publikumhoz csatlakoztak.

Hétfőn a „*Veszta szüzekben*” *Cypris* volt. E különben frivol szerepet a finomabb izlésűeket rendkívül kellemesen érintő diszkrétívval hozta színre. Még a legapróbb részletekben is harmonikus, bájos játékaival ma is excellált s hangjával brillírozott. *Szilágyi* gazdag humora most is hatott, *Ráthonyi* könnyed volt, *Csáki* mély érzéssel játszott, *Solty* szépen énekelt. A többi szereplőkről is csak elismeréssel nyilatkozhatunk. A színházat zsuffolásig megtöltött óriási közönség lelkesedése, páratlan szeretetnyilvánítása, elismerése, folytonos tapsa egészen megindította a művésznőt. *Szojer Ilonka* diadalmas körutjának intézése *Rudnyánszky Gyula* jeles kath. költő érdeme.

A Dr. G. Schmidt főorvos és tisztiorvos-féle

fülolaj

gyógyít időszakos süketiséget, fül-fájást, fülzugást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 2 frt

a Városi gyógyszerárban
Városháztér Budapest.

Termény árak.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Fiszta buza	7	40	7	50
Kétszeres	6	45	6	70
Rozs	6	10	6	20
Arpa	5	30	5	40
Zab	5	30	5	40
Pengeri	4	70	4	90
Kása	7	75	8	—
Fehér paszuly	5	75	6	10
Larka	4	80	—	—
Szilva	18	—	20	—
„ füstölt	—	—	—	—
Repeze	—	—	—	—
Krumpli zsákja	1	20	1	30
Szalonna	60	—	—	20

HIRDETMÉNY.

Egy realjogu

KÉMÉNYSEPRŐ ÜZLET

zsabadkézből eladó,

vagy pedig

haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Könyveket

1695

egyesekeket, valamint EGÉSZ KÖNYV-TÁRAKAT állandóan LEGJOBB árakon

KÉSZPÉNZÉRT folyton vásárlók:

Bródy F. antiquár könyvkereskedő

Budapest, Váci-körút 28. szám.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1901. november 1-től.

Szatmárról indul:

	Gyors vonat		Személy vonatok			
	6 ⁴²	1 ⁵⁵	3 ⁴⁵	9 ¹⁸	2 ⁴⁷	7 ³⁹
Debreczen						
Királyháza		2 ²²	6 ²³	12 ⁴⁶	7 ¹⁸	
N.-Bánya			6 ²⁸	7 ³⁰	Minden szerdán	
F.-Gyarmat			10 ¹⁵	7 ²³	V.	2 ²⁷
Szatmár-hegy piacz		köznap	Szamos híd-től 3 ²⁰	6 ²⁵	12 ²⁰	4 ²⁰
Erdőd		naponta	pénteken			4 ²⁰

Szatmárra érkezik:

Debreczen	8 ⁵⁰	2 ²⁰	6 ¹¹	8 ²⁷	7 ⁰⁸	12 ⁰⁸
Királyháza		1 ⁵⁴	9 ¹⁰	6 ⁵²	10 ¹⁴	
N.-Bánya			8 ⁴²	6 ³⁸		
F.-Gyarmat			8 ²⁰	6 ¹⁵	V. v.	6 ⁰⁶
Szatmár-hegy piacz		köznap	8 ¹⁰	csak 12 ¹⁰	3 ⁴⁰	9 ⁴⁰
Erdőd			8 ¹⁰	pénteken.		9 ⁴⁰

Ritka alkalom

kiváló magyar műveknek rendkívül leszállított áron való beszerzésére!

Ráth Mór

köztudomás szerint több mint négy évtizeden át száz és száz oly művel gazdagította irodalmunkat, melyekről a jó öreg Toldy Ferencz irodalmi kézikönyvében azt írja, hogy azok

irodalomtörténetünk legfényesebb lapjain vannak megörökítve.

A kiadót az aggkor árnyai nyugalomra és arra intik, hogy kiadói tevékenységét immár az elkerülhetetlen actualis és folytatólagos művekre szorítsa. Elhatározta tehát kiadásai készleteinek tetemes és többnyire valóban elvülhetlen becsü részét tetemesen leszállított áron ajánlani fel a művelt könyvbarátoknak, kulturális, nép- és más nyilvános könyvtáraknak, kaszinóknak, önképzőköröknek stb. — Ezen művek jegyzéke, mely a mai irodalmi tulproduktió és hajszá áramlatában is méltó a könyvbarátok figyelmére, és mely számos ünnepi ajándékokra alkalmas értékes műveket — első kiadásokban és oly fényes diszkótésben, a minők a könyvpiacra sohasem jutottak — is tartalmaz, komoly reflektánsoknak bérmentve rendelkezésre áll.

Ez alkalommal ajánlom a közönség partfogásába

KÖNYVKERESKEDÉSEM

is, melyet 1857-ben az abszolútizmus leg-sötétebb-germanizáló éveiben annyi veszély és üldözés között, mint magyar nyelvű, de világirodalmi üzletet alapítottam. — Ezen üzletet állandó szállítója a nagy országos Központi és számos vidéki Könyvtárnak, és az ország minden osztályú intelligenciájának jóakarásával, bizalmával, sőt barátságával folyton dicsekedhetik.

Sok évi szívélyes viszony Páris, London, Róma, Németország, úgy fővárosunk legelőkelőbb kiadóival, képessé teszi könyvkereskedésemet a mai nagy concurrentiával is megküzdeni ide érte a bel- és külföldi antiquáriusokat is, illyképjólelekkel biztosíthatom, a t. közönséget, hogy minden irodalmi megbízás a leg-szolidabban, legjutánosabban és a leg-szigorubblekismertességgel intéztetik el.

R Á T H M Ó R
BUDAPEST,
HAAS-PALOTÁBAN.

Hirdetmény.

A Szatmárnémeti Népbank Részvénytársaság évi rendes közgyűlését

Szatmáron saját helyiségében folyó 1902. év január hó 26-ik napján délelőtt 10 órakor fogja megtartani, mely közgyűlésre a részvényesek ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Hitelesítő küldöttség választása.

2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1901-dik üzletéről, ezzel kapcsolatosan a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség felosztása feletti intézkedés s a felmentvény megadása.

3. Négy igazgatósági tag megválasztása.

Kelt Szatmáron, 1902. év január hó 2-án.

Az igazgatóság.

Megjegyzés. Az alapszabályok 51 §. szerint a közgyűlésen csak azon részvényesek birnak tanácskozási és szavazati joggal, kik az igénybe venni szándékoltt szavazat mennyiségének megfelelő részvényt a részvénytársaság hivatalánál legkésőbb a közgyűlést megelőző napnak délután 5 órájáig letéteményezik vagy pedig részvényeik lekötését ugyanezen határidőig hiteltérdemlőleg igazolják.

A kiskorúak gyámja, a gondnokság alattiak gondnoka, a jogi személyek illetékes képviselője valamint a hagyatéki és csódtömegek gondnokai, ha ez iránti szándékukat a most említett határidőig írásban vagy szóbelileg bejelentik, a lajstromba a részvények letéteményezése nélkül is felveendők.

Az igazgatóság évi jelentése s a mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet helyiségében megtekinthető.

PÁSKUJ IMRE

Saját készítésű fehéreműek az ezredéves országos kiállításon, jeles munka, versenyképeség és új iparág fejlesztéseért milleniumi éremmel lettek kitüntetve!

HAZAI IPARCSARNOKÁBAN

SZATMÁRON

a farsangi idényre

BÁLI KELMÉK

dus választékban vannak,

Menyasszonyi kelengyék a legszebb kivitelben, jutányos szabott árak mellett készen kaphatók vagy készíthetők.

Karácsonyfa díszek

GYŐRY KÁROLY

ÜVEG- PORCELLÁN KERESKEDÉSE
SZATMÁRON.

Karácsonyi vásár.

Üveg, porcellán, diszmű, konyha berendezés és használati cikkekben igen nagy választék.

Kép-keretezés minden kivitelben, nagy választék legújabb szecessziós mintákban.

Ditmár R. asztali és függő lámpák,
petróleom és villany csillárok

izzó testek, 1 drb. 60 fillér.
Csillár petróleom . . . 1 liter 44 fillér.

Tisztelettel:

GYŐRY KÁROLY.

Karácsonyfa díszek

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és esemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

É l ő k e r i t é s .

Gleditschia esemeték és magvak.

Uradalomnak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csokély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer esemete elég 200 méterre. Ára 6 frt

Dióesemeték. Óriási jövödelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdagságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt

Szines fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, város, falu, puszta, gazdag vagy szegény családnál egyaránt így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmi nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Szatmár-erdődi h. é. vasut.

Fa-eladás.

2 éves vágásu

I-ső rendü

hasáb- és dorong-cserfa

házhoz szállítva köbméterenkint.

Hasáb-cserfa 5 kor. fill 20

Dorong „ 4 „ 50 „

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdődi h. é. vasut üzletkezelőségénél, Rákóczy-uteza 46 sz. a. és Józsika József megbizottnál Kölcsey u. 23.

Az ezredéves magyar állam és népe

Szerkesztette: Dr. Jekelfalussy Józse

Ezer év diesőségének fénye ragyog e munkában mely a magyar politikus és tudós világ legelőkelőinek, mint: Beóthy Zsolt, Acsádi Ignác, Király Pál, Simonyi Zsigmond, Káldy Gyula, Plosz Sándor, Berzeviczy Albert stb. tollából eredő pompás ezikk k felhasználásával és a minister megbizásából szerkesztett.

A munka 625 oldalra terjed.

Ára 1 frt 50 kr. helyett 50 kr.

Megrendelhető a „Heti Szemle“ kiadóhiv.

Birtok bérbeadás.

Krassón 80 hold első osztályu föld, melyből 20 hold kitünő lanka birtok, jövő év **május 1-től** több évre bérbe kiadó, esetleg teljes felszereléssel, lakással vagy a nélkül.

Értekezhetni özv. **Egey Ferencznél** Krassón.

SZÉKELY SÁMUEL.

Politikai és közgazdasági könyv.

A világ összes érdekességeit tárgyaló 660 oldalas mű.

Ára **4 frt** helyett — **80 kr.**

Ugyanez diszkötésben

5 frt helyett **1 frt 40 kr.**

Megrendelhet a „Heti Szemle“ kiadóhiv.

Pályázat iskolaszolgai állásra.

(Közzététel a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1901. évi 72298. sz. rendelete folytán.)
A szatmári kir. kath. főgymnasiumnál

iskolaszolgai állásra

pályázat nyitattik, az állomást csak római vagy görög katolikus vallásuak nyerhetik el.

Az állomás javadalma 500 korona, természetbeni lakás, esetleg megfelelő lakáspénz és véglegesítés esetén a szabályszerű nyugdíjra való jogosultság van vele összekötve.

Ezen állomás elnyerésénél elsőbbségük van az 1873. évi II. törvényzikk értelmében a közös hadseregben, hadi tengerészetben, vagy a m. kir. honvéd törzseknek kiszolgált altiszteknek, kik is ebbeli minőségüket a közös hadügyi, illetőleg honvédelmi minisztériumtól kiállított igazolvánnyal bizonyítani tartoznak.

A folyamodók tartoznak bemutatni:

1. Keresztlevelüket, hatósági, orvosi bizonyítványt arról, hogy a szolgálattal egybekötött munkák elvégzésére elegendő erejük és kellő egészségi állapotuk van;
2. annak igazolását, hogy magyar nyelven beszélni, írni és olvasni tudnak
3. hogy a magyar állam területén honpolgári jogosultságuk van, végre
4. ha katonai kötelékben már nincsenek, akkor állandó tartózkodási helyük, a község előjárójától erkölcs, bizonyítványt tartoznak elő mutatni.

Az ekként felszerelt és a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz intézett kérvények

1902. évi január hó 15-ig

nyújtandók be a **szatmári kir. kath. főgymnasium igazgatóságához** és pedig azok részéről, kik katonai vagy más állami szolgálatban vannak, illetékes hatóságuk útján, mások pedig közvetlenül.

Szatmáren, nyomtatott a „Pázmány-sajtó“ könyvnyomdában.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntelve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **Szövetek** méltóságára is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

évgleges megrendelés után **olesón** szállítatnak.

○○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve. ○○○○

SCHOTTOLA ERNŐ,

BUDAPEST

a ruggyanta (gummi) gyártás magyarországi megalapítója
műszaki központi üzlet VI., Andrassy-ut 2,
(Fonziére-palota.)

Legjobb minőségben, gyári áron szállít: **Összes mérleg gyártmányok** (külön kiadásu árjegyzék ingyen és bérmentve), a **gőzcséplőgépekhez** szükséges anyagokat és eszközöket, **csapágyfém, kenőszelenczék**, olajhoz és sűrű tovitte zsirhoz, **gép-hajtó-szíjak, vízmentes mozdony- és cséplőgép-ponyvák, kazal, repcze és kocsi-takarók, asbest és gummi anyagok, szelepek, vízmutatók, fessmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradékok, gabna-zsákok.** „Első segély“ **köt-szerszekerények**, mely kötszerszekerények a miniszteri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban, stb. beszerzendők.

✂ Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve! ✂

✂ Szöllőmetsző ollók nagy választéka! ✂